

תוכן עניינים

שער א': כללי	1
פרק א': חוזה ביטוח - חוזה לכל דבר	1
1. כללי	1
2. חובת הבלטת הגבלות וסייגים - איסור על ניסוח מעורפל	3
פרק ב': חובת תום-הלב וחובת ההגינות	5
פרק ג': "תום-לב" - עיקרון על	9
פרק ד': תום-לב סובייקטיבי - תום-לב אובייקטיבי	11
פרק ה': הפרת חובת תום-הלב כעילת תביעה עצמאית	13
פרק ו': סעיף 39 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973	19
1. כללי	19
2. סעיף 39 לחוק ודוקטרינה בדבר השתק באמצעות מצג	22
פרק ז': תום-לב במשא-ומתן - סעיף 12 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973	25
1. כללי	25
2. עובדות מהותיות	25
3. מחדל או אי-גילוי	25
4. קיומו של פער ממשי במידע	25
5. החובה תולדה של האמון המתחייב בין הצדדים	25
6. הטעיה או מצג שווא - כלל "יזהר הקונה"	26
7. דאגה לאינטרס האישי באורח הוגן	26
8. פרישה ממשא-ומתן בתום-לב תיעשה	26
9. פיצויי קיום לפי סעיף 12 לחוק	27
10. חובת תום-לב במימוש זכות מכוח החוזה	28
11. האם קיימות זכאות לפיצויים בגין הרווח שנמנע מאי-קיומו של החוזה?	28
12. עניינים שונים	29
פרק ח': תחולה - סעיף 61 לחוק החוזים	41
1. כללי	41
2. תום-לב בניהולו של ההליך המשפטי - החלתו באמצעות סעיף 61 לחוק החוזים	42
פרק ט': סיכום	43
שער ב': חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981 - מבט על	45
פרק א': חוק חוזה הביטוח - חוק צרכני	45
פרק ב': תכלית חוזה ביטוח	47
שער ג': מהותו של חוזה הביטוח	51

פרק א': כללי	51
פרק ב': זכותו של מי שאינו מבוטח - אך מוטב	53
פרק ג': דמי הביטוח תנאי מרכזי ביצירת החוזה	55
פרק ד': מהותו של חוזה הביטוח - מסחרית-כלכלית	57
פרק ה': חוזה הביטוח - חוזה אישי	59
פרק ו': חוק חוזה הביטוח - תחולת דיני החוזים הכלליים	61
פרק ז': מועד חתימת ההצעה - מועד תחילת הביטוח	63
פרק ח': צורתו של חוזה הביטוח	65
פרק ט': דרישת המסויימות	67
פרק י': נטל ההוכחה	69
פרק י"א: מידת ההוכחה הנדרשת	71
פרק י"ב: פוליסה - סעיף 2 לחוק	73
1. כללי	73
2. חובת תום-הלב	75
3. המצאת הפוליסה ונטל ההוכחה	78
4. תוצאות אי-מסירת הפוליסה לידי המבוטח	80
5. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטחת במקרה של נזק לצידוד אלקטרוני	82
6. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטחת במקרה של מחלוקת לעניין קיומו של כיסוי ביטוחי על-פי מגבלות גיל הנהג בפוליסה	83
7. סעיף 2(ב) לחוק - כריתת חוזה ביטוח כאשר המבוטח הגיע להסכמה מלאה לביצוע הביטוח עם סוכן הביטוח וטרם הוצאה פוליסה - סוכן הביטוח כשלוחה של חברת הביטוח	84
פרק י"ג: חובה להבליט הגבלות	87
1. כללי	87
2. חובת הבלטת הגבלות וסייגים - איסור על ניסוח מעורפל	89
3. החובה ליידע את המבוטח שאין בידו כיסוי מלא - חובת תום-הלב	89
4. חובת המבוטח לקרוא את הפוליסה	90
5. על תניות החריגה לבלוט ולהבהב בעיני המבוטח	91
6. עקרון "ההבלטה" - המבחן לעמידה בתנאי הוא מבחן התוצאה	91
7. נטל ההוכחה מוטל על המבטח	92
8. פרשנות הפוליסה לטובת המבוטח	92
9. הוראת סעיף 3 באה להוסיף ולא להתנות על דיני החוזים	92
10. סעיף 3 וסעיף 10 לחוק - חברות הביטוח הגדולות, שילמו תגמולי ביטוח בחסר למבוטחים שרכשו פוליסות ביטוח חיים עם כיסוי לנכות תאונתית. זאת, לאחר שחישבו את סכום התגמולים שלא על-פי המצויין בפוליסה - התביעה התקבלה	93
11. ההלכה הפסוקה	93
פרק י"ד: מצורפות לפוליסה - סעיף 4 לחוק	107

107.....	1. כללי
107.....	2. פרשנות סעיף 4 לחוק
111.....	פרק ט"ו: מתן העתקים - סעיף 5 לחוק
111.....	1. כללי
111.....	2. אי-מסירה הפרה של סעיפים 2 ו-5 לחוק
111.....	3. המצאה - חוזה קבוצתי
113.....	פרק ט"ז: תקופת הביטוח - סעיף 9 לחוק
113.....	1. כללי
113.....	2. הוראת סעיף 9(ב) התנאה - על דיני החוזים הרגילים
114.....	3. דרך ראייתית להסקת הסכמת המבטח - סעיף 9(ב) לחוק
114.....	4. הארכת תקופת הביטוח - סעיף 9(ג) לחוק
115.....	5. אין הכרח לקבל את הסכמת המבוטח בכתב להארכת תקופת הביטוח
116.....	6. הודעה בעל-פה או בהתנהגות על אי-הסכמה להאריך את תקופת הביטוח
116.....	7. חידוש הפוליסה והוספת שינויים - סעיף 9(ג) לחוק
118.....	8. הוראת ההשבה - סעיף 9(ד) לחוק
119.....	9. הנזקים לא התגלו בתוך תקופת הפוליסה, כפי שנדרש לפי חוזה הביטוח - נזק שהוחרג מהפוליסה - הערעורים נדחו
120.....	10. משחודשה פוליסת הביטוח לתקופה נוספת מבלי שניתנה הודעה מפורשת שההרחבה אינה חלה, חודשה בכך למעשה גם ההרחבה - הערעורים נדחו
120.....	11. אבחנה בין עריכת חוזה הביטוח לבין גילוי מקרה הביטוח
122.....	12. חידוש אוטומטי
123.....	פרק י"ז: ביטול החוזה - סעיף 10 לחוק
123.....	1. הדין
123.....	2. לפני תיקון התשע"ב
126.....	3. אחרי תיקון התשע"ב
128.....	4. מקרה הביטוח לא התרחש לפני ביטול החוזה, ולפיכך לא הגיעו למבוטח תגמולי הביטוח, מכוח חוזה הביטוח טרם ביטולו - הערעור נדחה
132.....	5. השבת דמי הביטוח בגין יתרת החודש שלאחר הפסקת הביטוח עקב קרות מקרה הביטוח
133.....	שער ד': חובת הגילוי הרובצת על המבטח ועל המבוטח
133.....	פרק א': חובת הגילוי הרובצת על המבטח
133.....	1. חובת גילוי מוגברת
156.....	2. חובת הגילוי היזום
157.....	3. חובת הגילוי החלה על מבטחת במסגרת פוליסת הביטוח
159.....	פרק ב': חובת הגילוי החלה על המבוטח

1.	כללי	159
2.	מטרת הגילוי הטרור-חוזי	161
3.	פניה של חובת הגילוי ונטל ההוכחה	162
4.	החובה המוטלת על המבוטח - היקפה	162
5.	אלמנט נפשי של כוונת מרמה - סעיף 6(ג) לחוק	163
6.	תחולת סעיפים 6-8 לחוק על ביטוח רכב חובה	174
7.	המעילות בבנק לא נתגלו בתוך תקופת הביטוח, ולכן הנזק לא היה מבוטח - העתירה נדחתה	178
8.	הפרת חובת הגילוי מצד המשיב בדבר עברו הביטוחי	179
9.	הפרת חובת הגילוי על-פי חוק חוזה הביטוח - ערעור של קידן נדחה וערעור של מנורה התקבל	181
10.	חובת גילוי מוגבלת, המוטלת על המבוטח בשלב הטרור-חוזי - הערעור התקבל	183
11.	היקפה של חובת הגילוי היזום המוטלת על מבוטח, בנסיבות בהן אין הוא נדרש על-ידי המבטח, לחשוף בפניו כל פרט שיש לו נגיעה לחוזה הביטוח - הערעור נדחה	185
12.	המתווה הראוי הוא תשלום תגמולי ביטוח מופחתים באופן יחסי, בהתאם לפרמיה שהיה על המנוחה לשלם אם מצבה הרפואי היה גלוי וידוע	186
13.	סעיפים 6 ו-7 לחוק - גם מקום שבו לא הופעלו אמצעי מיגון, יחולו סעיפי חוק חוזה ביטוח המאפשרים תשלום תגמולי ביטוח מופחתים - הערעור נדחה	187
14.	סעיף 6 לחוק - תשלום תגמולי ביטוח בגין אובדן כושר עבודה - הערעור התקבל	188
15.	הפרת חובת הגילוי על-פי חוק חוזה הביטוח - ערעור של קידן נדחה וערעור של מנורה התקבל	190
16.	דוקטרינת "חזקת השקר"	192
17.	בעניינינו, אין מחלוקת כי טריסן רכשה את הפוליסה המלאה והמתאימה שבה נכלל הסיכון נושא התביעה, אך סתתה מההוראה משנמנעה מלעדכן את המבטחת בשינויים מסויימים שחלו לאחר כריתת חוזה הביטוח והרלוונטים לכיסוי הביטוחי. אין מדובר איפוא באירוע חיצוני שנתון לשליטת טריסן ושאינו מבוטח בפוליסה, אלא מדובר בהארכת תקופת התשלום ואי-דיווח על כך למבטחת כפי שנדרש היה לעשות מבעוד מועד. לא ניתן להחשיב מצב דברים זה כסיכון לא מכוסה שנגרם על-ידי טריסן, שממילא, כשלעצמו, נובע ובא לעולם על-ידי החברה הרוכשת - הנסיך, האחראית למצבה ולהתנהלותה	192

18. אין מקום להידרש לשאלת מרמה אם הוכח כי המבוטח רכש מוצר מסוג אחר ועשה שימוש שפוליסה באופן החורג מהכיסוי הביטוחי שנרכש. קביעה זו מבוססת על ההנחה כי המבוטח בחר במודע בכיסוי מוגבל מגיל מסויים.....	193
19. בעוד שסעיף 6 לחוק חוזה הביטוח עניינו בחובת הגילוי הטרור חוזית של המבוטח, סעיף 25 עוסק בחובת המבוטח לאחר קרות מקרה הביטוח.....	193
20. ככלל, תוצאות פוליסה אינן קבילות כראיה בבית-המשפט, אלא בהסכמת הצדדים. במקרה דנן, הסכמה כאמור ניתנה בדיון ואף לא הותנתה בתנאים. רק לאחר שהתבררו ממצאי הבדיקה, ביקש התובע לסגת מהסכמתו. משעה שניתנה הסכמה מהותית לבדיקה והצדדים ידעו את השלכותיה, לא ניתן להתכחש לה רק בשל תוצאה לא רצויה.....	193
פרק ג': תוצאות של אי-גילוי על-ידי המבוטח.....	195
1. כללי.....	195
2. קיומה של כוות מרמה - סעיף 7(ג) לחוק.....	196
3. הפרת חובת הגילוי על-ידי המבוטח - מצב בריאותי.....	198
4. סדר התשלום היחסי שנקבע בחוק חוזה הביטוח יוצר איזון ראוי בין חובתו של המבוטח לקיים את תנאי חוזה הביטוח, לבין השאיפה להמעיט במקרים שבהם נשללות מהמבוטח זכויותיו באופן מוחלט, אף בשל מחדל רגעי, לאחר ששילם את דמי הביטוח - הערעור נדחה.....	199
פרק ד': שלילת תרופות - סעיף 8 לחוק.....	201
1. כללי.....	201
2. אי-הגילוי לא היסב נזק למבטח.....	202
3. היעדר קיומו של קשר סיבתי בין הפרטים שלא נמסרו למקרה הביטוח.....	202
4. התנהגות רשלנית של המבטח בבירור המידע החסר - בדיקת הצהרת המבוטח לפני קרות מקרה הביטוח.....	203
5. ניסוח בלתי-ברור או משתמע לשתי פנים של השאלון למבוטח.....	203
6. מהות ומטרה - סעיף 8(2) לחוק.....	204
פרק ה': חובת הודעה על החמרת הסיכון - סעיף 17 לחוק.....	207
1. כללי.....	207
2. אי-תחולת סעיף 17 על חוזי ביטוח שבהם הסיכון כולל אפשרות של החמרה.....	208
3. "שינוי מהותי" מהו? - סעיף 17(א) לחוק.....	208
4. חובת הגילוי של המבוטח לאחר כריתת החוזה.....	210
5. חובת הגילוי של המבוטח בתקופת הביניים.....	211
פרק ו': תוצאות של החמרת הסיכון - סעיף 18 לחוק.....	215
1. כללי.....	215
2. נטל השכנוע להוכחת תנאי סעיף 18 לחוק - על המבטח.....	216

3. "שינוי מהותי" והחזרה לא בוטל - סעיף 18(ג) לחוק.....	216
4. מקרים שבהם לא הופעל אמצעי להקלת הסיכון בידי מבוטח יידונו על-פי סעיף 18 לחוק חוזה הביטוח, שבמרכזו עומד הסדר התשלום היחסי - הערעור התקבל בחלקו.....	224
5. פטור מחבות כלשהיא והפחתת חבות בהתאם להחמרת הסיכון המבוטח.....	226
6. מחדל של ביצוע בדיקה פנימית שיכול להשפיע על קרות מקרה הביטוח.....	228
7. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטחת במקרה של נהג בלתי-מורשה.....	230
8. סעיף 21 לחוק חוזה הביטוח חל גם מקום שבו לא הופעל אמצעי מיגון, ולא רק כאשר האמצעי לא הותקן.....	230
9. השלכתם של שינויים בסיכון המבטח על זכויותיהם וחובותיהם של הצדדים לפוליסה.....	232
10. לפי דעת הרוב בפרשת פיקאלי, הפרת מגבלת הגיל והפרת וותק הנהיגה הנקובים בפוליסה, שייכות לתחום מצבי החמרת הסיכון - יישום ההלכה.....	233
11. ההלכה החדשה גורסת כי נהיגה בניגוד להוראות ותנאי הפוליסה יכול ותהווה החמרת הסיכון הביטוחי, המוביל להסדר הפיצוי היחסי, הקבוע בסעיף 18 לחוק חוזה הביטוח.....	240
12. הסיכון כמשמעה בסעיף 18 לחוק חוזה הביטוח, המזכה את המבוטח בתגמולי ביטוח מופחתים?.....	240
פרק ז': שלילת תרופות - סעיף 19 לחוק.....	247
1. כללי.....	247
2. שימוש בעקרון תום-הלב.....	247
3. הפרת תנאי מיגון.....	248
4. דרישה לפיצוי מכוח פוליסת הביטוח שלפיה היה מבוטח העסק.....	251
פרק ח': הפחתת הסיכון - סעיף 20 לחוק.....	253
פרק ט': אמצעים להקלת הסיכון - סעיף 21 לחוק.....	255
1. כללי.....	255
2. אין להתנות על סעיף 21 לחוק.....	255
3. מיגון - גישת בתי-המשפט - אי-התקנת מיגון וכיסוי ביטוחי.....	256
4. אמצעי כיבוי אש - תנאי בפוליסה.....	260
5. תנאי מוקדם לתחולת הפוליסה או תנאי להקלת סיכון.....	274
6. אחריות חברת מנורה.....	276
פרק י': הכשלה של בירור החבות - סעיף 24 לחוק.....	277
1. כללי.....	277
2. נטל ההוכחה רובץ על המבטח - סעיף 24(א) לחוק.....	277
3. הסייגים המפחיתים את החבות.....	278

4. מקום בו קיימת פוליסת ביטוח בתוקף, נטל ההוכחה לגבי זהות הנהג חלה על המבטחת ולא על קרנית - הערעור התקבל.....	284
5. כשרות הראיה נבחנת בנפרד מחוקיות האופן שבו הושגה - הערעור התקבל.....	285
6. אם עשה המבוטח או המוטב במתכוון דבר שהיה בו כדי למנוע מן המבטח את בירור חבותו או להכביד עליו, אין המבטח חייב בתגמולי ביטוח.....	286
7. חובתה של מבטחת לתשלום תגמולי ביטוח במקרה של חוסר שיתוף פעולה מטעם המבוטח.....	286
8. זכותה של מבטחת להימנע מתשלום תגמולי ביטוח במקרה של אי-גילוי מידע מטעם המבוטח.....	287
פרק י"א: מרמה בתביעת תגמולים - סעיף 25 לחוק	289
1. כללי.....	289
2. היעדר קשר סיבתי בין המרמה לתשלום דמי הביטוח.....	292
3. יסודות הדיבור "מרמה" שבסעיף 25 לחוק.....	293
4. נטל ההוכחה של יסודות סעיף 25 לחוק רובץ על המבטחת.....	293
5. טענת מרמה לפי סעיף 25 לחוק - אי-הכללת נימוק זה במכתב הדחיה של התביעה - חריג.....	299
6. מקום בו הוכיחה המבטחת כי המבוטח מסר עובדות בלתי-נכונות או כוזבות וכי הוא עשה כן בודעין, ואין ידועות העובדות הנכונות לאישורן, הרי שיש לראות במבטחת כמי שהוכיחה לכאורה את קיומה של כוונת המרמה.....	300
7. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטחת במקרה של גניבת הרכב.....	303
8. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטחת במקרה של נזק רכוש לרכב חונה.....	304
9. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטחת במקרה של נזק לרכב כתוצאה מתאונת דרכים.....	305
10. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטחת במקרה של נזק לרכב כתוצאה מתאונת דרכים.....	305
11. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטחת במקרה של ספק בשאלת הבעלות על הרכב.....	306
12. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטחת במקרה של ספק בשאלת הכיסוי הביטוחי.....	306
13. הסעיף נועד להתריע מבוטחים מלמסור עובדות כוזבות או להעלים ממנה עובדות בנוגע למקרה הביטוח או לחבות בכוונת מרמה, באמצעות הסנקציה של פטור מוחלט של המבטחת מחובתה.....	307
14. חשד למסירת מידע מטעה במרמה.....	307
15. מסירת פרטים כוזבים ביחס למקרה ביטוח.....	309

16. הרציונל העומד בבסיס סעיף 25 לחוק חוזה הביטוח, הוא עונשי הרתעתי. לעומת-זאת, הרציונל העומד בבסיס חוק הפלת"ד הוא סוציאלי	311.....
17. מחלוקת לגבי קיומו של כיסוי ביטוחי - התביעה התקבלה	311.....
18. אין לקבל את טענת המבקש לפיה שומה על המבטחת - שהוכיחה כי המבוטח מסר עובדות כוזבות וכי כיזב ביודעין - להוכיח גם את המניע של המבוטח במסירת המידע הכוזב	313.....
19. כאשר אחד הצדדים להליך מעלה טענת מרמה או זיוף, מוטל עליו נטל השכנוע להוכחת טענתו, בין אם מדובר בתובע או בנתבע	314.....
20. תאונת שרשרת - טענת מרמה	314.....
21. מסירת מידע כוזב	319.....
22. עיון בוחן ומעמיק מוליד את המסקנה שלא עלה בידי הנתבעת להוכיח את כוונת המרמה	320.....
23. לצורך דחיית התביעה, אין הכרח באימוץ טענת הנתבעת לפיה התובעת ביצעה מרמת ביטוח ממש, על כל המשתמע מכך. די בקביעה לפיה לא עלה בידי התובעת להוכיח את מקרה הביטוח הנטען על-ידיה	321.....
24. לא רק שלא עלה בידי הנתבעת להביא ראיות כדי להוכיח את כוונת המרמה בנסיבות העניין, אלא אף לא עלה בידיה לקעקע את גרסת התובעת ונהגה לגבי נסיבות התאונה, לרבות זהות הנהג מיקום התאונה ואופן קרות התאונה	322.....
25. משנמצא כי הנתבע מסר מידע כוזב בדבר נסיבות התרחשות ההפסד, במטרה שמאורע שאיננו מבוטח (להבנתו באותו מועד) ייחשב למבוטח, הרי שמתקיימים תנאי סעיף 25 לחוק	322.....
26. הנטל להוכיח קיומו של סייג כאמור מוטל על חברת הביטוח, זאת בהנחה שהורם הנטל בהוכחת מקרה ביטוח	322.....
27. ראוי ונכון היה לדחות את תביעת התובע על בסיס דיווח כוזב לפי סעיף 25 לחוק חוזה הביטוח כבר כשהתברר כי לא כל הנזקים הנטענים שפורטו בדו"ח השמאי מטעמו - הטענה נדחתה - הערעור נדחה	322.....
28. בית-המשפט מצא במקרה הנדון כי צד ג' לא עמד בנטל המוטל עליו ולא הצליח להוכיח ברמה הנדרשת כי העובדות שמסר הנתבע - המבוטח, היו לא נכונות	323.....
29. הדיבור "בכוונת מרמה"	325.....
30. בית-המשפט לא מצא לשלול מהתובעת תגמולי ביטוח אלא ליתן משקל לטענות אלו בפיצוי, אם כי ברור הקושי בקבלת טענת ה"מרמה" באופן חלקי	328.....
31. לא עלה בידי הנתבעת לבסס תשתית ראייתית מספקת להוכחת כוונת המרמה ומסירת עובדות כוזבות על-ידי שני המבוטחים	328.....
32. תחולתה של "חזקת שקר"	329.....

33. החזרת התיק לבית-משפט קמא לצורך בירור טענות המרמה על-פי סעיף 25 לחוק	329
34. ככל שמבקש המבטח לטעון לכוונת מרמה של המבוטח נופל נטל זה על כתפי המבטח, כאשר טענת תרמית הנטענת מחייבת רמת הוכחה גבוהה מהנדרש בהליך אזרחי וזאת כדי למנוע פגיעות בלתי-מבוססות בשמו הטוב של האדם	345
פרק י"ב: מקרה שנגרם בכוונה - סעיף 26 לחוק	347
1. כללי	347
2. נטל ההוכחה רובץ על המבטח בטענה על-פי סעיף 26 לחוק	348
3. סעיף 26 פוטר את המבטח רק במקרה של גרימה במתכוון ולא עקב התרשלות של המבוטח	350
4. היקף הכיסוי הביטוחי בפוליסת האחריות המקצועית של עורך-דין - הבקשה נדחתה	354
5. אין מקום לטענה של אשם תורם בחוזה ביטוח שמטרתו היא ביטוח המבוטח עצמו מפני רשלנותו שלו עצמו	355
6. בנסיבות האירוע נשוא התביעה חלה גם החלופה השניה שבסעיף 38 לפקודת הנזיקין, הדנה בדבר הנמלט מנכס ועלול לגרום נזק בהימלטו	356
7. לא סביר כי הנתבעת 2 בחרה דווקא בתביעה זו להעניק כיסוי ביטוחי בעת שביתר ההליכים הסירה הכיסוי הביטוחי	357
8. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטח במקרה של נזק רכוש כתוצאה משריפה	359
9. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטח במקרה של נזק לרכוש כתוצאה מפריצה	360
10. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטח במקרה של נזק לרכב כתוצאה מחדירת מים למנוע	361
11. זכאותו של מבוטח לתשלום תגמולי ביטוח מהמבטח במקרה של גניבת רכב	361
12. זכותה של מבטח להימנע מתשלום תגמולי ביטוח במקרה שהאירוע הביטוחי נגרם בכוונה על-ידי המבוטח	362
13. המועדים האפשריים לתשלום תגמולי הביטוח	363
14. מקום בו עולה טענה שהמבוטח גרם במתכוון לקרות מקרה הביטוח, על המבוטח להוכיח תחילה את התרחשות האירוע המוגדר, על בסיס נתונים עובדתיים. לאחר מכן על המבטח להוכיח התקיימותם של חריגים לפוליסה, כגון גרימה במכוון של האירוע הביטוחי על-ידי המבוטח	364
15. קיימים שלושה שלבים בנוגע לנטל ההוכחה החל כאשר המבטח טוענת לגרימת מקרה הביטוח במכוון	364

16. האם יש לפטור מבטחת מחביתה לפי חוזה לביטוח אחריות כלפי צד שלישי בשל נזקי רכוש, כאשר נמצא כי המבוטח נהג ברכב תחת השפעת אלכוהול בעת קרות מקרה הביטוח?.....	364
17. האם מותו של המנוח נגרם עקב מעשה אובדני? - במקרה הנדון לא ישולמו תגמולים לאלמנתו של אדם שהתאבד.....	367
18. אירוע שאירע בזדון.....	368
19. אין לפרש את המושג לפי מבחני המשפט הפלילי, אלא יש לשאוב את תכניו של מושג הכוונה מהעקרונות המונחים ביסוד חוקי הביטוח, וליתן פירוש צר ומצומצם ליסוד הכוונה ולהוציא מגדרו פעולות של מבוטחים שלא עלו כדי כוונת זדון ממש.....	369
20. ביטוח אשר כלל ביטוח רכוש וסיכונים נלווים כולל ביטוח אש.....	369
שער ה': סוכן הביטוח וחובת הגילוי	371
פרק א': כללי	371
פרק ב': "סוכן ביטוח" - הגדרה - סעיף 32 לחוק	373
פרק ג': שליחות לעניין החוזה - סעיף 33 לחוק	375
1. כללי.....	375
2. חובת הגילוי - סעיף 33(ב) לחוק.....	380
3. המבקש הסכים, כי הסוכן יהא שלוחו לעניין כריתת חוזה הביטוח, המשא-ומתן לכריתתו ותנאיו - הבקשה נדחתה.....	386
4. אופן פרשנות חוזה ביטוח, אחריות מוצר, על רקע גרימת נזק למוצר עצמו - הערעור התקבל בחלקו.....	387
פרק ד': שליחות לעניין דמי הביטוח - סעיף 34 לחוק	391
1. כללי.....	391
2. הודעת הסוכן לפיה שולמה הפרמיה במלואה מחייבת את המבטחת.....	392
3. כשל של המבוטח.....	392
4. שליחות הסוכן משתרעת גם על דרך התשלום.....	393
5. מחילה על חוב המבוטח אינו מחייב את המבטחת.....	393
6. הצעת הביטוח ותשלום הפרמיה לסוכן מחייבת את החברה המבטחת.....	393
פרק ה': שליחות לעניין מתן הודעות - סעיף 35 לחוק	395
פרק ו': תחולת חוק השליחות - סעיף 36 לחוק	399
פרק ז': הלכה פסוקה	403
1. פוליסת הביטוח בוטלה, בשל התרשלות סוכן הביטוח במילוי הצעת הביטוח - הערעורים נדחו.....	403
2. אין מקום להחיל את הוראות סעיף 33 לחוק חוזה הביטוח, מאחר ודבר ההצעה לביטוח הובאה לידיעה רק לאחר מועד התאונה.....	404
3. זכותה של מבטחת להיפרע ממבוטח במקרה של הסכם פירעון הלוואה שנערך באמצעות סוכן הביטוח.....	405

406.....	4. התרשלו ברכישת הכיסוי הביטוחי
407.....	פרק ח': מתן הודעות - סעיף 37 לחוק
407.....	1. כללי
407.....	2. באם קיימת דרישה מיוחדת בהסכם יש ללכת לפי הוראות ההסכם
408.....	3. לעניין ההודעות, סוכן הוא שלוחה של המבטחת
409.....	פרק ט': ייחוד תרופות - סעיף 38 לחוק
409.....	1. כללי
410.....	2. הפרת חובת ההודעה
410.....	3. ביטול הסכם בגין פיגור בתשלום דמי ביטוח
411.....	4. הפרת חובת תום-הלב
411.....	5. תחולת סעיף 9(ב) לחוק השליחות
411.....	6. פניה לחוק החוזים (חלק כללי)
413.....	פרק י': סייגים להתניה - סעיף 39 לחוק
417.....	פרק י"א: תחולה - סעיף 40 לחוק